Kuntaliitto
Kommunförbundet

Lausunto

Rainio Henrik, Sari Korento

20.4.2018

nro 301/03/2018

Eduskunnan tarkastusvaliokunnalle

Lausuntopyyntönne 12.4.2018

HE 16/2018 vp (Hallituksen esitys laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi)

Tarkastusvaliokunta on pyytänyt Suomen Kuntaliitolta lausuntoa otsikossa mainituista maakunta- ja sote-uudistukseen liittyvästä lainsäädäntöehdotuksesta. Valiokunta pyytää erityisesti peilaamaan näkemyksiä tarkastusvaliokunnan lausuntoon 28.6.2017. Lisäksi valiokunta pyytää tietoa siitä, minkä suuruisiksi uudistuksen toimeenpanokustannukset arvioidaan ja mikä on ns. palkkaharmonisoinnin merkitys toimeenpanokustannuksissa.

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Kuntaliitto viittaa valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta 23.5.2017 (Dnro 473/03/2017) antamaansa lausuntoon ja toteaa, että pykäläehdotukseen nyt tehdyt vähäiset muutokset eivät vaikuta aikaisemmin annetun lausunnon sisältöön.

Kuntaliitto toteaa, että esityksen mukaiset Valtiontalouden tarkastusviraston, tilintarkastusyhteisön ja tarkastuslautakunnan tehtävät ovat säännösehdotuksissa edelleen osin päällekkäisiä, vaikka lain perusteluissa todetaankin, että tarkastusviraston tarkastus ei korvaa tilintarkastusta tai tarkastuslautakunnan työtä eikä perustelujen mukaan siten varsinaista päällekkäisyyttä esiintyisi. Tarkastusviraston tarkastusoikeus on hyvin laaja ja se tulisi rajoittaa nimenomaan rahoituksen käytön valvontaan. Tarkastusoikeuden laajentaminen lisää valtion ohjaus- ja puuttumisoikeutta maakunnan itsehallintoon.

Valiokunnan pyyntöön arvioida toimeenpanon kustannuksia Kuntaliitto toteaa, että lainsäädäntövaikutusten arviointi on ensisijaisesti lainsäätäjän tehtävä. Kuntaliitto on useissa yhteyksissä tuonut esiin, että muutos aiheuttaa väistämättä ylimääräisiä kustannuksia, joita ei sisälly kunnilta maakunnille siirtyviin kustannuksiin. Kuntaliiton arvioin mukaan merkittävät lisäkustannukset tai riski kustannusten kasvusta sisältyy erityisesti palkkaharmonisointiin, ICT-investointeihin, toimitilakustannuksiin, asiakasmaksujen harmonisointiin sekä alkuvaiheen ylimääräiseen ja osin päällekkäiseen hallintoon.

Kuntaliitolla ei ole mahdollisuutta arvioida yksityiskohtaisesti toimeenpanokustannusten suuruutta. Palkkaharmonisoinnin osalta Kuntaliitto viitaa KT Kuntatyönantajien tiedotteeseen 6.4.2018, jossa palkkaharmonisoinnin kustannukset ovat tuoreen arvion mukaan aiemmin esitetyn arvion ylälaidassa tai jopa suuremmat. Jos palkkaharmonisointi siis toteutuu KT:n arvioimalla tavalla, kustannukset ovat kokoluokaltaan noin 700 miljoonaa euroa tai korkeammat.

Maakunnat joutuvat organisoimaan hallintonsa ja siihen liittyvät menettelyt ennen, kuin ne voivat ottaa järjestämisvastuulleen kuuluvia tehtäviä. ICT-muutoskustannuksia syntyy kuitenkin todennäköisesti myös toiminnan aloittamisen jälkeen, kun

ICT-hallinnon ja toimialasidonnaisten järjestelmiä kehitetään vastaamaan maakunnan tarpeita muun muassa valinnanvapausjärjestelmä osalta. Arviot alkuvaiheen ICT-kustannuksista ovat vaihdelleet, ja esimerkiksi itse maakunnat ovat arvioineet kertaluonteisten ICT-kustannusten määräksi noin 500 miljoonaa euroa.

Maakuntatalouden valmistelijat ovat nostaneet esiin erinäisiä arvioita asiakasmaksujen harmonisoinnista, nousevista toimitilakustannuksista tai alkuvaiheen ylimääräisestä hallinnosta. Kuntaliitto toteaa, että näiden erien osalta on olemassa selvä riski kustannusten kasvusta. Kuntaliitolla ei ole mahdollisuutta muodostaa näistä euromääräisiä arvioita.

SUOMEN KUNTALIITTO RY

Henrik Rainio
vs. johtaja, kuntatalous